

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

847

Vragen van het lid **Bisschop** (SGP) aan de Minister voor Natuur en Stikstof over *de beoordeling van de kwaliteit van habitattypen* (ingezonden 1 december 2023).

Antwoord van Minister **Van der Wal-Zeggelink** (Natuur en Stikstof) (ontvangen 23 januari 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 763.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht «Natuur slecht omdat veel wenssoorten er niet zijn», waarin de beoordelingswijze in natuurdoelanalyses ten aanzien van de kwaliteit van habitattypen op basis van de aanwezigheid van typische soorten wordt geanalyseerd?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe waardeert u de constatering dat in de Brabantse natuurdoelanalyses, die zijn opgesteld door Antea, alle typische soorten behorend bij een habitatype zijn meegenomen in de beoordeling terwijl in de natuurdoelanalyses opgesteld door Arcadis niet is gekeken naar soorten die sinds jaar en dag niet in de provincie zijn gesignaleerd?

Antwoord 2

Als eerste stap is het logisch dat de hele lijst van typische soorten per habitatype in ogenschouw wordt genomen, maar vervolgens moet er wel een toepassing gemaakt worden per gebied. Die toepassing is in ieder geval feitelijk van aard (bepalen welke typische soorten en met welke verspreiding per habitatype voorkwamen op het moment van aanwijzen). In het geval van een instandhoudingsdoelstelling «verbetering kwaliteit» is die toepassing ook beleidsmatig van aard (hierop wordt in antwoorden 3 en 8 nader ingegaan).

¹ Stichting Agrifacts, 2 juni 2023, «Natuur slecht omdat veel wenssoorten er niet zijn» (<https://stichtingagrifacts.nl/natuur-slecht-omdat-veel-wenssoorten-er-niet-zijn/>)

Vraag 3

Is de veronderstelling juist dat de werkwijze in de Brabantse natuurdoelanalyses ten aanzien van de beoordeling van typische soorten niet spoort met de voorgeschreven beoordelingswijze in de landelijk vastgestelde «Werkwijze kwaliteit van habitattypen op gebiedsniveau», als onderdeel van de «Leeswijzer Natura 2000 profielen»?^{2, 3}

Antwoord 3

Dat is juist voor wat betreft het beoordelen van de kwaliteit met «goed», «matig» en «slecht» op basis van percentages van typische soorten. Zo'n maatlat bestaat landelijk niet en is dus ook geen onderdeel van de instandhoudingsdoelstellingen in aanwijzingsbesluiten. Dit betreft een bewuste keus, omdat de aanwezigheid van typische soorten sterk afhankelijk is van onder andere de locatie en de grootte van het habitatype ter plekke. Een bepaald aantal kan hierdoor in het ene gebied een lage ambitie zijn terwijl hetzelfde aantal in een ander gebied een (te) hoge ambitie kan zijn.

In dit verband is overigens Bijlage 6 van de Leeswijzer («Bijlage 6 Werkwijze typische soorten in beheerplan en vergunningverlening») nog duidelijker over de te volgen werkwijze bij typische soorten dan de in de vraag genoemde Bijlage 7. De status van beide bijlagen is dat hier de (juridisch geldige) uitleg wordt gegeven bij de instandhoudingsdoelstellingen in de aanwijzingsbesluiten ten aanzien van het onderdeel kwaliteit van habitattypen. Daartoe behoren ook de typische soorten, die voor elk habitatype in afzonderlijke profielen worden opgesomd. In Bijlage 6 wordt uitgebreid op die typische soorten ingegaan.

Naar ik heb begrepen, is het oordeel «ja», «ja mits» of «nee tenzij» in de natuurdoelanalyses gebaseerd op «behoud», «verbetering» of «verslechtering» ten opzichte van het moment van aanwijzen en dat is een juiste benaderingswijze. Dat is dus wat anders dan de bovengenoemde kwaliteitsbeoordeling (met «goed», «matig» en «slecht»).

Vraag 4

Waarom wordt in verschillende natuurdoelanalyses de kwaliteit van habitattypen beoordeeld aan de hand van een niet formeel vastgesteld kader van Tauw, in plaats van het formeel vastgestelde kader, zoals opgenomen in de «Werkwijze kwaliteit van habitattypen op gebiedsniveau», als onderdeel van de «Leeswijzer Natura 2000 profielen»?⁴

Antwoord 4

Voor veel Natura 2000-gebieden hebben de provincies de verantwoordelijkheid en de ruimte om de instandhoudingsdoelstellingen uit te werken, afgestemd op de mogelijkheden van het gebied en binnen de rijkskaders. Sommige provincies hebben ervoor gekozen om een verdere nuancering en specificering aan te brengen ten opzichte van het landelijke kader.

² Natura 2000, 2014, «Werkwijze kwaliteit van habitattypen op gebiedsniveau» (Habitattypen | natura 2000)

³ Natura 2000, september 2014, «Leeswijzer Natura 2000 profielen» (https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewj6mb7TyOyCAxWLh_0HHZi0DugQFnoECBQQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.natura2000.nl%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2Fprofielen%2FHabitattypen_profielen_algemene_documenten%2FLeeswijzer%2520N2000%2520profielendoc%25202014.pdf&usg=AOvVaw2VxERMxUrtZ9yz-abvypVm&opi=89978449)

⁴ Provincie Zuid-Hollands, 15 april 2022, «Natuurdoelanalyse Natura 2000 Meijndel & Berkheide» (Zoeken – Provincie Zuid-Holland) p. 80; Ecologische Autoriteit, 16 februari 2023, Methodieken natuurdoelanalyses provincie provincie Zuid-Holland (https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewjqxb2szOyCAxUahv0HHQu3AAgQFnoECBQQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.ecologischeautoriteit.nl%2Fprojectdocumenten%2F011592_5016_Methodiekendocument_NDA_Zuid-Holland.pdf&usg=AOvVaw3CFKA-2c0j845LanoeAhvh&opi=89978449)

Vraag 5

Is de veronderstelling juist dat het gehanteerde beoordelingskader, zoals opgesteld door Tauw, bestuurlijk nog niet is vastgesteld, mede omdat het nog veel vragen oproept?⁵

Antwoord 5

Dat is juist. Er zijn al enige tijd gesprekken gaande tussen provincies en Rijk hoe over het beoordelingskader duidelijke afspraken gemaakt kunnen worden, met inachtneming van enerzijds de landelijke kaders en anderzijds de beleidsruimte die provincies hebben. De urgentie daarvoor is toegenomen door enerzijds de (uiteenlopende) beoordelingen in de natuurdoelanalyses en anderzijds de (verwachte) Natuurherstelverordening, waarin definities en bepalingen staan die vragen om een nadere uitwerking die voor alle gebruikers eenduidig is.

Vraag 6

Kunt u het rapport van Tauw over de beoordeling van de kwaliteit van habitattypen naar de Kamer sturen?⁶

Antwoord 6

Het document wordt gepubliceerd op de website van het Interprovinciaal Overleg (IPO).

Vraag 7

Hoe waardeert u het beoordelingskader, zoals opgesteld door Tauw, in het licht van de eerder vastgestelde «Werkwijze kwaliteit van habitattypen op gebiedsniveau», als onderdeel van de «Leeswijzer Natura 2000 profielen»?

Antwoord 7

Het advies wijkt daar deels van af. Dat is op zich geen probleem zolang maar duidelijk is wat enerzijds juridisch verplicht is vanuit de systematiek van de aanwijzingsbesluiten en de hierboven aangehaalde uitleg daarvan (de landelijke kaders) en wat anderzijds een aanvulling is als provinciaal beleid.

Vraag 8

Deelt u de mening dat het in de natuurdoelanalyses, in het licht van de Habitatrictlijn, met name van belang is hoe de aanwezigheid van typische soorten zich ontwikkelt ten opzichte van de datum van aanwijzing van de betreffende Natura 2000-gebieden, zoals geadresseerd in de genoemde «Werkwijze kwaliteit van habitattypen op gebiedsniveau», en dat het vaststellen van de absolute kwaliteit, zoals in het beoordelingskader van Tauw, alleen van belang is voor het bepalen van de relevantie van een gebied ten opzichte van andere gebieden, in het kader van de aanwijzing van gebieden, en dus veel minder belangrijk is voor de natuurdoelanalyses?

Antwoord 8

Die mening deel ik, met als aanvulling dat in de genoemde Bijlage 6 vermeld is dat een instandhoudingsdoelstelling «verbetering kwaliteit» in kan houden dat er in de uitwerking daarvan in een beheerplan gestreefd kan worden naar een groter aantal typische soorten en/of een bredere verspreiding van typische soorten in het gebied.

Vraag 9

Hoe gaat u zorgen voor zowel een uniforme als een adequate beoordeling van de (ontwikkeling van de) kwaliteit van habitattypen op gebiedsniveau in natuurdoelanalyses en beheerplannen?

⁵ Stichting Agrifacts, 10 november 2023, «Presentatie «Brabantse natuurdoelanalyses langs de maatlat» staat online» (<https://stichtingagrifacts.nl/presentatie-brabantse-natuurdoelanalyses-langs-de-maatlat-staat-online/>)

⁶ Tauw, 2019, «Beoordeling van de kwaliteit van habitattypen, Uitwerking methode en aanbevelingen voor verder uitwerking»

Antwoord 9

Zoals in antwoord 5 is vermeld, zijn hierover al enige tijd gesprekken gaande. Mijn indruk is dat er bij de provincies bereidheid bestaat om hier goede afspraken over te maken. In dit verband worden door rijk en provincies voorbereidingen getroffen voor een nadere concretisering van de (nu vaak nog vrij globale) instandhoudingsdoelen in de aanwijzingsbesluiten.

Vraag 10

Zijn natuurbeheerders en terrein beherende organisaties verplicht om te zorgen voor adequate monitoring van de natuur/de habitats die zij in beheer hebben? Zo ja, hoe?

Antwoord 10

Bij het verstrekken van subsidie voor natuurbeheer (Subsidiestelsel Natuur en Landschap – SNL) wordt aan de ontvanger van de subsidie als voorwaarde gesteld dat de natuur moet worden gemonitord. Specifiek voor Natura 2000 staat op p. 30 van de «Werkwijze Monitoring en Beoordeling Natuurnetwerk en Natura 2000 (versie 18052021)»⁷: «Als het Natura 2000 habitattypen betreft is het altijd verplicht [...] de kwaliteit te monitoren». Voor een uitgebreide uitleg, zie dat document.

Overigens zijn de overheden (waarbij provincies en twee ministeries voortouwnemer kunnen zijn) eindverantwoordelijk voor het adequaat monitoren van de beschermde habitattypen en soorten in Natura 2000-gebieden.

⁷ <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/monitoring-en-natuurinformatie/werkwijze-monitoring-beoordeling-natuurnetwerk-natura-2000/>